

དམག་ལ་ལྷ་ལྷ་དང་ཆེ་བ་དེའི་གནད་དོན་སྒྲོར་གྱི་  
ལམ་ཕྱོགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས།

ཐུང་གྱང་ཁྱང་དབྱང་གི་ཁྱིམ་བརྒྱུགས་ཡི་གེར་  
བརྗོད་པའི་དབྱུང་གསལ་ལྡོ་བ།

# དམ་གཤམ་ལྷ་སྐྱུ་དང་ཞི་བདེའི་གཞུང་དོན་སྤྲོད་གྱི་ ལམ་སྤྱོད་སྤྱོད་མི་འདུ་བ་གཉིས།

སྤྱི་ཁྱད་ཁྱད་དབྱེ་གི་ཁྱོད་བསྒྲགས་ཨི་ཤེད་  
བརྗོད་པའི་དབྱེ་གཏམ་ལྔ་པ།

མི་དམངས་ཉིན་རེའི་ཆགས་པར་གྱི་ཚུལ་སྤྱོད་ཁང་།  
དར་ཆ་དམར་པོའི་དུས་དེབ་ཀྱི་ཚུལ་སྤྱོད་ཁང་།

(1963 ལོའི་ཟླ་ 11 ཚེས་ 19 ལ།)

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུ་ཁང་གིས་པེ་ཅིན་དུ་བསྐྱུན་པ།  
ཕྱི་ལོ་ 1963 ལ།

དེའི་མི་དམངས་དཔེ་སྟླན་ཁང་གི་ 1963 ལོའི་ཟླ་  
བ་ 11 བའི་པེ་ཅིན་གྱི་པར་གཞི་ 1 པའི་བར་ཐངས་ 1 པའི་  
ཀྱི་ཡིག་གཞིར་བཟུང་སྟེ་བསྐྱར་ནས་བསྐྱར་བ་ཡིན།

本书根据人民出版社1963年11月第1版第1次印刷版本翻译出版。

དམག་འབྲུག་དང་ཞི་བདེའི་གནད་དོན་སློབ་  
གྱི་ལམ་ཕྱགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས།  
སྤྱུ་གུང་གུང་དབྱེད་གི་ཁོ་མ་བསྐྱགས་ཡི་གེར་བརྗོད་པའི་དབྱེད་གཏམ་ལྟ་བུ།

\*

མི་དམག་དཔེ་སྟླན་ཁང་གིས་བསྐྱར་ཏེ་བསྐྱར་བ།

\*

1963 ལོའི་ཟླ་བ་ 11 པར་པེ་ཅིན་དུ་ཕོག་མར་བརྟན་པ་  
དང་བར་ཐངས་དང་ཕོ་བཏབ་བ།  
དཔེ་དོན་སློབ་ཟུར་ 1 ཟུར་ 1 །

འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་མི་ཚང་མས་དམག་འབྲུག་དང་ཞི་བདེའི་གནད་དོན་གྱི་སྐོར་  
ལ་གླིང་མོལ་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ངན་རྒྱ་ལུས་ལ་ཚང་བའི་བཙན་ཀླུལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལས་ལུགས་དེས་འཛམ་གླིང་...  
གི་མི་དམངས་ལ་དམག་འབྲུག་གངས་ལས་འདས་པ་ཞིག་དང་། འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་གྱི་  
གནད་འཆེ་ཐོངས་གཉིས་འབྱེད་ཡོང་བ་རེད། བཙན་ཀླུལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དམག་འབྲུག་  
དེས་མི་དམངས་ལ་སྐྱུག་བཟུལ་ཆེན་པོ་བཙོས་པ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་མི་དམངས་ལ་སྒྲོབ་  
གསོ་ཡང་བྱུང་བ་རེད།

འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་རྒྱུ་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་མི་དམངས་ཀྱིས་  
ཡོངས་བྱལ་དང་ལུགས་ཆེན་པོའི་སྐོར་ནས་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཕྱེད་...  
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་སྤྱད་སྒྲོབ་ཕྱེད་དཀོས་ན་ངེས་པར་དུ་བཙན་ཀླུལ་  
རིང་ལུགས་ཀྱི་བཙན་འཛུལ་གྱི་སྤྱད་རྒྱས་དང་དམག་འབྲུག་གི་སྤྱད་རྒྱས་ལ་ངོ་གློལ་གྱི་...  
འཐབ་ཚོད་ཕྱེད་དཀོས་པའི་སྤྱད་དོན་གེས་མཁན་ཉིན་རེ་ལས་ཉིན་རེ་རྒྱུ་བྱུ་བ་...  
རེད།

འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་མངའ་བའི་ས་ལ་ཉིན་རིང་ལུགས་པ་རྣམས་ལ་མི་དམངས་མང་...  
ཆོགས་ཀྱིས་ཞི་བདེ་ཡོང་བའི་རེ་འདུན་ཕྱེད་པ་དེ་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱས་ནས་འཛམ་གླིང་  
ཞི་བདེ་སྤྱད་སྒྲོབ་ཕྱེད་པའི་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་མདུན་ཕྱོགས་སུ་ལངས་དགོས་པའི་འགན་...  
དང་། བཙན་ཀླུལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་བཙན་འཛུལ་གྱི་སྤྱད་རྒྱས་དང་དམག་འབྲུག་གི་  
སྤྱད་རྒྱས་ལ་འཐབ་ཚོད་དང་། ཁོ་ཚོའི་མགོ་སྐོར་གཏོང་ཐབས་ཐེར་འདོན། ཁོ་

ཚོའི་དམག་འབྲུག་གི་སྤྱི་དུས་ལས་ཉེས་སུ་གཏོང་བ་བཅས་ཤེད་དགོས་པའི་འགན།  
མང་ཚོགས་ལ་སློབ་གསེར་གཏོང་བ་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་རི་མཐོར་གཏོང་བ།  
འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་སྤྱད་སློབ་ཤེས་པའི་འཐབ་ཚད་དེ་ཁ་སྤྲོད་ལས་དག་པ་ཞིག་ཏུ་བྱེད་  
དགོས་པའི་འགན་བཅས་ཡོད།

དེར་རབས་ཀྱི་བཅོ་བཙུན་རིང་ལུགས་པས་མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་པ་……  
དང་ཚོགས་ཀྱི་བཙན་ཀྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་དུས་ཀྱི་དགོས་པ་དང་བརྟུན་ནས་བཙན་ཀྱལ་……  
རིང་ལུགས་ལ་རོགས་པུས་ཏེ་རྒྱ་ནག་དམ་གྱིས་མང་ཚོགས་ལ་མགོ་སྐོར་གཏོང་བ་དང་།  
མི་དམངས་ཀྱི་རྒྱུ་ཤེད་ལུ་སྤྲོད་པ་ལས། བཙན་ཀྱལ་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་གློལ་ཤེད་  
པའི་འཐབ་ཚད་ལྷགས་ཆུང་ཏུ་གཏོང་བ་དང་གཏོར་བཤིག་ བཙན་ཀྱལ་རིང་ལུགས་  
ཀྱིས་དམག་འབྲུག་གསར་བ་ག་སྤྱི་ཤེད་པའི་འཆར་གཞི་འགྲེལ་ཐབས་བཅས་ཤེད་ཀྱི་  
ཡོད་པ་རེད།

དམག་འབྲུག་དང་ཞི་བདེའི་གནད་དོན་ཐོག་མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལས་  
ཤོགས་དང་བཅོ་བཙུན་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལས་ཤོགས་གཉིས་ནི་ཅ་བ་ནས་འགལ་ཁྲར་ལངས་  
པ་ཞིག་ཡིན།

མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལས་ཤོགས་ནི་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་ཡོད་པའི་……  
དོན་གཉེར་ཤེད་པར་ལན་བ་ཡོད་པའི་ལས་ཤོགས་ལས་དག་པ་ཞིག་རེད། དེ་ནི་གྲུང་  
གོའི་གྲང་ཁྲན་དང་དང་བཅས་པའི་མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་དང་མཐའ་དག་  
དང་མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་པ་མཐའ་དག་གིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་ཏུ་རྒྱུ་……  
འཁྱོད་ཤེད་པའི་ལས་ཤོགས་ཤིག་རེད།

བཅོ་བཙུན་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལས་ཤོགས་ནི་དམག་འབྲུག་གསར་པའི་ཉིན་ཁ་སྤྲོད་……  
རོགས་ཤེད་པའི་ལས་ཤོགས་ནི་ར་འབྲུལ་ཅན་ཞིག་རེད། དེ་ནི་སྤྱི་དུས་ཀྱི་འཐབ་  
མིའི་ཚོགས་ཆེན་ཐངས་ཉི་ཤུ་བ་འཚོགས་རྒྱུ་གྲང་གི་འགོ་བྱེད་པས་རིམ་གྱིས་……  
འཕེལ་ཁྱས་སུ་གཏོང་བའི་ལས་ཤོགས་ཤིག་རེད།

སྤྱི་ལོ་ལྔ་པ་ལྟར་གྱི་ཁོ་མ་བསྐྱུགས་ཡི་གེ་དང་སྤྱི་ལོ་ལྔ་པ་གི་འགོ་ཁྲིད་པས་...  
ཀྱང་མ་ཁྲིད་འཕོར་ཆེན་ཞིག་བཤད་པའི་ནང་དུ་དམག་འབྲུག་དང་ཞི་བདེའི་གནད་དོན་...  
ཁོ་མ་ལ་རྒྱན་གཏམ་མང་པོ་བཅོས་ནས་ཀྱང་གོའི་གྲང་ཁྲན་དང་མི་ལ་དམར་འབྲེལ་བས་བྱས་  
པར་སྤྱོད། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱས་པ་དེས་མི་མཐུན་པ་དེ་རིགས་ཀྱི་ངོ་པོ་འགྲེལ་ས་  
ལྟ་བུ་གྱི་མ་རེད།

ང་ཚོས་དམག་འབྲུག་དང་ཞི་བདེའི་གནད་དོན་སྐོར་མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལྷགས་  
ཀྱི་ལམ་ཕྱོགས་དང་དེང་རབས་ཀྱི་བཅོ་བཅས་རིང་ལྷགས་ཀྱི་ལམ་ཕྱོགས་བར་གྱི་མི་མཐུན་  
པ་གཙོ་བོ་དཔེ་ཞིབ་བྱས་ནས་གཤམ་དུ་ཤོད་ཀྱི་ཡིན།

### ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱ།

མ་རྩེ་རིང་ལྷགས་དེ་བཅོན་ཀྲུལ་རིང་ལྷགས་སུ་འཕྲེལ་བ་ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ་...  
དམག་འབྲུག་དང་ཞི་བདེའི་གནད་དོན་དེ་ནི་མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལྷགས་དང་བཅོ་...  
བཅོས་རིང་ལྷགས་བར་འཕྲེལ་བཅོད་བྱེད་པའི་གནད་དོན་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།

བཅོན་ཀྲུལ་རིང་ལྷགས་ནི་དེང་རབས་ཀྱི་དམག་འབྲུག་གི་འབྱུང་ཁུངས་གིག་ཡིན།  
བཅོན་ཀྲུལ་རིང་ལྷགས་ཀྱིས་ཞི་བདེའི་མགོ་སྐོར་གྱི་སྤྱི་དྲུས་དང་དམག་འབྲུག་གི་སྤྱི་...  
དྲུས་དེ་གཉིས་པན་ཚུན་བརྩེ་དེས་བྱས་ནས་ཤེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བཅོན་ཀྲུལ་  
རིང་ལྷགས་ཀྱིས་རྟག་དུ་ཞི་བདེའི་རྒྱན་གཏམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོ་ཚོའི་བཅོན་འཇུག་གྱི་ནག་...  
ཉིས་དང་དམག་འབྲུག་གསར་པ་སྤོང་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་པ་དེ་འགྲེལ་ས་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་...  
ཡོད་པ་རེད།

ལེ་ཉིན་དང་སི་ད་ལིན་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ངལ་བར་མ་འཛུགས་པར་རྒྱལ་ཁབ་ཁབ་གི་  
མི་དམངས་ལ་བཅོན་ཀྲུལ་རིང་ལྷགས་ཀྱི་ཞི་བདེའི་མགོ་སྐོར་གཏོང་ཐབས་དེར་འཕྲེལ་...  
སྤྱོད་བྱེད་དགོས་པའི་འཕྲོད་སྐྱེལ་གནད་པ་རེད།

ལེ་ཉིན་གྱིས་བཅོན་ཀྲུལ་རིང་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞུང་“ཆང་མས་ཁ་ནས་ཞི་བདེ་དང་”

དང་བདེན་སྐྱོར་འདྲ་ཆགས་པོ་ཞིག་ཤིད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། རྟོན་དངོས་ཐོག་བཅན་འཕྲོག་  
དང་བཅན་འཇུག་གི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་དམག་འབྲུག་ཤེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་” (《ལེ་ཉིན་གྱི་  
གསུང་འབུམ་》དེབ་ 26 པའི་ཤོག་ལྗེ་ 230 པར་འཁོད་ཡོད།) ཅེས་གསུངས་པ་རེད།

སེ་5་ལིན་གྱིས་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་ལག་ལེན་བརྟུར་བའི་ཞི་བདེའི་རིང་་་་  
ལུགས་ནི་“དམག་འབྲུག་གསར་བ་ག་སྒྲིག་ཤེད་པའི་ཆེད་དུ་ཞི་བདེ་ཟེར་བའི་ཆོག་ཡོངས་  
སུ་གྲགས་པ་དེ་སྤྱད་ནས་མང་ཆོགས་ལ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བའི་དམིགས་ལུལ་དེ་འགྲུབ་་་་  
ཐབས་ཤེད་པ་ཁོ་ན་ལས་གཞན་དག་གང་ཡང་མིན་” (《སེ་5་ལིན་གྱི་གསུང་འབུམ་》་་་  
དེབ་ 6 པའི་ཤོག་ལྗེ་ 248 པར་འཁོད་ཡོད།) ཅེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་ཁོང་

གིས་“མི་མང་པོ་ཞིག་གི་བསམ་པར་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཞི་བདེའི་རིང་ལུགས་ནི་ཞི་  
བདེའི་ཨོ་ཤུད་ཅིག་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་ཤེད་པ་དེ་ནི་ཅ་བ་ནས་མ་འགྲིག་པ་ཞིག་རེད།

གང་ཡིན་ཞེ་ན། བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཞི་བདེའི་རིང་ལུགས་ནི་དམག་འབྲུག་ག་  
སྒྲིག་ཤེད་པའི་ཨོ་ཤུད་ཅིག་དང་། ཞི་བདེའི་རྩོན་ཆོག་སྤྱད་ནས་དམག་འབྲུག་ག་སྒྲིག་  
ཤེད་པ་དེ་འགྲེལ་ཐབས་ཤེད་པའི་ཨོ་ཤུད་ཅིག་རེད། ཞི་བདེའི་རིང་ལུགས་དང་དེའི་  
ཨོ་ཤུད་རྒྱལ་སྤྱིའི་མནའ་འབྲེལ་དེ་མེད་ན་མིག་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་འོག་དམག་འབྲུག་ག་སྒྲིག་  
ཤེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་” (《སེ་5་ལིན་གྱི་གསུང་འབུམ་》དེབ་ 11 པའི་ཤོག་ལྗེ་ 174 པར་  
འཁོད་ཡོད།) ཅེས་གསུངས་པ་རེད།

ལེ་ཉིན་དང་སེ་5་ལིན་ལས་ཐོག་ལྗེ་རྒྱལ་སྤྱི་གཉིས་པའི་བཟོ་བཅོས་རིང་ལུགས་པ་  
དང་། བཟོ་བའི་གྲལ་རིམ་གྱི་ངོ་ལོག་པ་ནམས་ཀྱིས་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ལ་རོགས་  
ཐུས་ནས་མང་ཆོགས་ལ་མགོ་སྐྱོར་བཏང་བར་བརྟེན་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་འཛམ་་་་  
གླིང་དམག་ཆེན་ཐངས་གཉིས་སྤོང་བའི་ངན་རོགས་སྒྲིག་ཏུ་གྱུར་པ་རེད།

འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་ཐངས་དང་པོའི་སྤྱི་དུ་པོ་ཞེན་སེ་ཐན་དང་ཁོ་ཆོ་ཅིས་ཀྱིས་  
མཚན་པའི་བཟོ་བཅོས་རིང་ལུགས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཞི་བདེའི་རྩོན་ཆོག་སྤྱད་ནས་མི་དམངས་  
ཀྱི་གསར་བརྗེའི་སེམས་ཤུགས་སྤྱིད་གང་ཐུབ་དང་། བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་འཛམ་

ཤིང་དམག་འབྲུག་གི་རྒྱུ་ཕྱེད་པའི་འཆར་གཞི་འགོ་བས་གང་ཐུབ་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་ཐོངས་དང་པོ་བྱུང་བའི་ཐུང་བཅོ་བཙུག་རིང་ལུགས་པ་  
རྩིང་པ་ནམས་ཀྱིས་གཅིག་རྩིས་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་“ཞི་བདེ་”ཟེར་བའི་ངོ་འབྲུག་རྩུན་མ་  
དེ་ཐུད་ནས་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་སྤྱིར་གཞུང་གི་ལངས་ཕྱོགས་སུ་...  
བསྐྱེད་དེ་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་ཡང་བསྐྱེད་འཛམ་གླིང་བཞོ་བཤའ་རྒྱུག་པའི་...  
དམག་འབྲུག་ཕྱེད་རྒྱུར་བཙི་བཀྱར་དང་། རྒྱལ་ཆོག་མ་ཐོག་ཏུ་འོས་སོགས་འཕངས་ནས་  
དམག་དོན་གྱི་སྒོན་དངུལ་གཏོང་བར་ཡིད་མཐུན། “མེས་རྒྱལ་སྤྱང་སྤྱོད་”ཕྱེད་ཁྲལ་  
གྱི་འཕོད་ཆོག་སྤྱད་དེ་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བཅོ་བའི་གྲལ་རིས་ལ་ངན་བསྐྱེད་ལྷན་ནས་རྒྱལ་  
ཁབ་གཞན་དག་གི་བཅོ་བ་སྤྱད་ཆེ་ནམས་དམར་གསོད་ཕྱེད་པར་ལྷགས་སུ་འཇུག་པ་བཅས་  
བྱས་པ་རེད།

བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་དང་བསྐྱེད་ནས་.....  
དམག་འབྲུག་མཚམས་འཛིག་ཕྱེད་དགོས་ཟེར་བའི་སྐབས་དེར་ཁོ་ཆོ་ཅིས་ཀྱིས་མཆོན་...  
པའི་བཅོ་བཙུག་རིང་ལུགས་པ་ནམས་ཀྱིས་“ཁྱེད་རང་གསོན་དགོས་ན་མི་གཞན་དག་...  
ཀྱང་གསོན་ཏུ་འཇུག་དགོས་པའི་”ཅ་དོན་ཐོག་ཏུ་ཚུགས་པའི་ཕན་ཚུན་བསམ་གཤིས་...  
ཕྱེད་པའི་ཞི་བདེ་དེ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་ང་ལ་ཡོད་རེ་མེད་”① ཅས་པའི་ཆོག་སྒྲུན་དེ་ལྟ་  
བུར་བརྟེན་ནས་མིའི་བསམ་པར་བསྐྱེད་ཀྱིད་དང་གསར་བརྗེར་ངོ་སྟོན་བྱས་པ་རེད།

འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་ཐོངས་དང་པོ་མཇུག་འགྲིལ་རྩིས་ངོ་ལོག་པ་ཁའོ་ཆོ་ཅིས་  
དང་ཁོ་པའི་གྲལ་འཛིན་པ་ནམས་ཀྱིས་ཐུར་ལས་ལྷག་པར་འཛམ་པ་མེད་པའི་སྐོ་ནས་བཅན་  
རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཞི་བདེའི་མགོ་སྐོར་གཏོང་ཕྱེད་ཀྱི་དུང་པ་ཞིག་བྱས་པ་རེད།

དམག་འབྲུག་དང་ཞི་བདེའི་གནད་དོན་སྐོར་རྒྱལ་སྤྱི་གཉིས་པའི་བཅོ་བཙུག་རིང་  
ལུགས་པས་རྩུན་གཏམ་ཏུ་ཅང་མང་པོ་ཞིག་སྤེལ་ཡོད་པ་གསལ་གསལ།

① ཁའོ་ཆོ་ཅིས་ཀྱིས་བཙུགས་པའི་«མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་»ཞེས་པར་གསལ།



དང་པོ། བཅན་ཀྱལ་རིང་ལུགས་ལ་མཛེས་ཀྱན་སྤྲུམ་པ་དང་། འཛམ་གླིང་  
 མི་དམངས་ཀྱི་འཕལ་ཕྱིན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ལྷན་པོ་ལྟུང་ཐབས་བྱས་པའི་རྟོག་པོ། ཁའོ་ཆོ་  
 ཅིས་ཀྱིས་“འཛམ་གླིང་གི་ཞི་བདེ་ར་ཆ་མཛོན་ན་བཅན་ཀྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་གནོད་པ་……  
 གཏོང་རྒྱ་ནི་སྤར་བཞིན་ཆུང་ཆུང་ཞིག་རང་ཡིན། ཤར་ཕྱོགས་མི་རིགས་ཀྱི་རེ་འདུན་  
 དང་སྐྱེར་གཙོད་ལས་ལུགས་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་གཏོང་རྒྱ་ནི་དེ་ལས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིད་  
 བཟོ་འདུག” ① ཅིས་བཤད་པ་དེ་ནི་བཅན་ཀྱལ་རིང་ལུགས་ནི་དམག་འབྲུག་གི་འཕྱུང་……  
 ཁྲུངས་མིན་པ་དང་། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་གཤོག་མཉམ་མི་རིགས་དང་ཆོབས་  
 ཆེན་ཞི་བདེའི་བཅན་ཆོང་སྤུ་ཐེ་ཡིད་ཀྱལ་ཁབ་དེ་དམག་འབྲུག་གི་འཕྱུང་ཁྲུངས་ཡིན་པ་  
 ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་བརྩིས་ནས་མི་རྣམས་ལ་ཡིད་ཆེས་སུ་བཅུག་པ་དང་།

གཉིས་པ། བཅན་ཀྱལ་རིང་ལུགས་ལ་རོགས་རམ་གྱིས་དམག་འབྲུག་གསར་  
 པའི་ཉེན་ཁ་འགོལ་ཐབས་བྱས་པ་དང་། མང་ཆོགས་ཀྱི་འཕལ་ཕྱིན་གྱི་སེམས་ཀྱགས་  
 སྤྱིད་ཐབས་བྱས་པའི་རྟོག་པོ། 1928 ལོར་ཁའོ་ཆོ་ཅིས་ཀྱིས་“གལ་ཏེ་ད་ལྟ་འང་མི་  
 རྣམས་ཀྱིས་བཅན་ཀྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དམག་འབྲུག་གི་ཉེན་ཁ་ཀྱགས་ཆེན་པོས་བཤད་པ་……  
 ཡིན་ན། དེའི་གཞི་འཛིན་ས་ནི་ཆོག་རོ་རྩྭ་བཤད་ཅིག་ཡིན་པ་ལས། དང་དེའི་  
 དུས་རབས་ལ་རྟོག་ཞིབ་བྱས་པ་ཞིག་མིན་” ② ཞེས་བཤད་པ་དང་། ཡང་བཟོ་བཅོས་  
 རིང་ལུགས་པ་རྩིང་པ་དེ་ཆོས་བཅན་ཀྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དམག་འབྲུག་དེ་གཡོལ་ཐབས་……  
 མེད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟེ་མཁན་རྣམས་ནི་“ལས་དབང་སྤྱོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལྟ་ལུགས་མགོ་……

① ཁའོ་ཆོ་ཅིས་ཀྱིས་བཅུ་མས་པའི་«ཀྱལ་སྤྱང་གི་གནད་དོན་དང་སྤྱི་ཆོགས་དམངས་  
 གཙོའི་དང་» ཞེས་བར་གསལ།

② མཆན་①དང་མཚུངས།

འཁོར་མཁན་ཞིག་རེད་” ① ཅེས་བཤད་པ་རེད།

གསུམ་པ།     དམག་འབྲུག་གིས་མིའི་རིགས་ཙུང་པཎྜིག་དུ་གཏོང་སྲིད་པའི་ཤོད་  
ཚུལ་འབྱེར་ནས་མང་ཆོག་ས་ལ་སྒྲིག་ས་མོ་བྱས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེད་།     ཁའོ་ཆོ་ཅིས་ཀྱིས་“དམག་  
འབྲུག་རྒྱུ་མ་དེས་དབུལ་ཡོངས་དང་སྒྲིག་བསྐྱེད་པའི་མ་ཟད།     དཔལ་ཡོན་  
མཐའ་དག་ཀྱང་ཙུང་པཎྜིག་མཐའ་ལྡན་གཏོང་སྲིད་ཅིང་།     དེ་རྒྱུ་ལྟར་ལྷན་གྲུབ་བ་ནི་  
(མ་མཐའ་ཡང་ལོ་རྒྱུ་སྤྱིང་ལ་དེ་ལྟར་འབྱུང་སྲིད)དུ་བ་ལྷུར་པའི་གྲང་རོ་དང་རྒྱལ་པར་  
གྲུར་པའི་མི་རོ་ཁོ་ན་ཡིན་” ② ཅེས་བཤད་པ་དང་།     ཡང་བཟོ་བཅས་རིང་ལུགས་  
པ་རྒྱིང་པ་དེ་ཆོས་བཤད་པར།     “ཉེ་སྔར་གྲུང་པའི་དམག་འབྲུག་དེས་འཛམ་གླིང་  
ཡོངས་སུ་སྒྲིག་བསྐྱེད་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་མཆོང་དགོས་པ་ཞིག་བཟོས་ཤིང་།     དམག་འབྲུག་  
རྒྱུ་མ་དེས་འཛམ་གླིང་ཐད་དེ་མེད་པར་བཟོ་སྲིད།     དམག་འབྲུག་གསར་པ་གྲ་  
སྒྲིག་གྲུང་པའི་ལས་ཀ་དེ་རང་གི་རྒྱུན་གྲིས་འཛམ་གླིང་འདི་ཡུང་སྲིད་ཀྱི་རེད་” ③ ཅེས་……  
བཤད་པ་རེད།

བཞི་པ།     དང་བདེན་གྱི་དམག་འབྲུག་དང་དང་བདེན་མ་ཡིན་པའི་དམག་འབྲུག་

① 1912 ལོར་དེ་ལོའི་སྤྱི་ཆོག་ས་དམངས་གཙོའི་དང་གི་ཁོ་སྤུ་ཉིས་ཅོའི་འབྲུས་……  
མིའི་ཆོག་ས་ཆེན་ཐོག་བཅན་ཀྱུལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་གནད་དོན་རྒྱུར་ཏེ་མ་ཅོས་ཀྱི་……  
གཏམ་བཤད་ལ་གསལ་ཞིང་།     «སྤྱི་ཆོག་ས་དམངས་གཙོའི་དང་གི་འབྲུས་མིའི་  
ཆོག་ས་ཆེན་གྱི་ལག་དཔ» (1910 ལོ་ནས་ 1913 ལོའི་བར།)» ཅེས་པའི་དཔེ་དཔ་  
2 པར་འཁོད་ཡོད།

② ཁའོ་ཆོ་ཅིས་ཀྱིས་བཙུམས་པའི་«དམག་འབྲུག་དང་དམངས་གཙོ་» ཅེས་པའི་……  
སྤྱིང་ག་ཞེན་གསལ།

③ «སྤྱི་ཆོག་ས་དང་གི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ 1919 ལོའི་ཐོར་ཉིས་ཀྱི་འབྲུས་མིའི་ཆོག་ས་ཆེན་……  
ཐོག་ཀྱུལ་སྤྱིའི་མནའ་འབྲེལ་རྒྱུར་གྱི་ཐོས་ཆོད་» ཅེས་པར་གསལ།

བར་དབྱེ་བ་མི་བྱེ་བ་དང་། གསར་བརྗེ་བྱེད་དུ་མ་བཅུག་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལྟར་། 1914 ལོར་ཁའོ་  
 ཆོ་ཅིས་ཀྱིས་“མིག་སྤེལ་ཆ་རྒྱུ་ལོག་སྤྱིར་བཏང་དུ་མི་རིགས་ཁག་ལ་ཆ་མཚན་བཟུང་།  
 ལྷག་པར་འབྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་ལ་ཆ་མཚན་ནི། དམག་འབྲུག་གང་ཞིག་ཡིན་རུང་ཆག་  
 རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། ང་ཚོས་གོ་བརྒྱུར་བྱེད་རྒྱུ་ནི་ང་ཚོས་ཐབས་ཤེས་གང་  
 ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་དམག་འབྲུག་ལང་ཉིན་རྒྱུ་འགོག་བྱེད་ཐུབ་རྒྱུ་འདྲི་རྒྱུ་རེ་ཡིན་པ་ལས།  
 དམག་འབྲུག་གང་ཞིག་ལ་དགོ་མཚན་ཡོད་པ་དང་། དམག་འབྲུག་གང་ཞིག་ལ་གནོད་  
 བ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་མིན་”①ཞེས་བཤད་པ་དང་། ཡང་ཁའོ་ཆོ་ཅིས་ཀྱིས་“དཔལ་  
 ཡོན་དར་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཡོད་ཚད་ཀྱི་རྒྱ་ཁྲུང་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཞི་བདེ་ཡུན་གདན་ཡོད་རྒྱུ་  
 རེ་འདུན་ཉིན་རེ་ལས་ཉིན་རེ་ཤུགས་ཆེ་བ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། དེས་རང་རེའི་  
 དུས་རབས་འདིར་སྤྱོད་ཡོད་ཀྱི་གནད་དོན་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་གནས་སྐབས་པལ་པའི་གནས་  
 གྲུ་བཏང་བ་རེད་”②ཅེས་བཤད་པ་རེད།

ལྷ་པ། མཚན་ཆ་ཁོ་ན་སྤྱོད་པ་དེའི་བརྒྱགས་དང་། གསར་བརྗེའི་དྲག་པོའི་  
 འཐབ་ཅོད་ལ་ངོ་ཚྀལ་བྱས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལྟར་། ཁའོ་ཆོ་ཅིས་ཀྱིས་“དྲག་ཤུགས་ལ་རག་ལས་  
 པའི་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་གསར་བརྗེའི་འཐབ་ཅོད་རེ་ཉིན་རེ་བཞིན་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་དུ་འགྲོ་་་་  
 སྤྱིད་པའི་རྒྱ་མཚན་གཅིག་ནི། དེང་རབས་ཀྱི་སྤྱིད་གཞུང་གི་དམག་དབང་ལ་ཡོད་ཡོད་  
 པའི་དྲག་ཆས་དེ་ ‘མི་མེད་དུ་ཁྱུ་མ་’ རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ཆ་ལས་ཏ་ཅང་གིས་་་་  
 ཤུགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། ཤུགས་ཆེ་བ་དེར་བརྟེན་ནས་དུས་རྒྱུན་དུ་མི་མེད་དུ་ཁྱུ་  
 མ་རྣམས་ཀྱིས་ངོ་ཚྀལ་གང་ཞིག་བྱས་རུང་དེ་མ་ཐག་དུ་འབྱུང་རེ་མེད་པ་ཞིག་བཟོ་གི་ཡོད་

① ཁའོ་ཆོ་ཅིས་ཀྱིས་བཙུམས་པའི་《དམག་འབྲུག་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དམངས་་་་་་  
 གཙོ་ལོ་དང་》ཞེས་པར་གསལ།  
 ② ཁའོ་ཆོ་ཅིས་ཀྱིས་བཙུམས་པའི་《དམག་འབྲུག་དང་དམངས་གཙོ་》ཞེས་པའི་་་་  
 གྲིང་གཞིར་གསལ།

པ་དེ་སྐྱེད་ཡང་ཡང་བརྟན་པ་ལྟ་ཡིན།”①ཞེས་བཤད་པ་རེད།

དྲུག་པ།     དམག་ཤུགས་ཉུང་འཕྲི་བཅུ་ལྔ་ལ་འཛམ་གླིང་གི་བདེ་སྐྱེད་སྐྱོབ་དང་  
མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་ཡོང་བྱུང་གི་རེད་ཅེས་ཁྲུང་མ་མེད་ཀྱི་འཆལ་གཏམ་འགྲེམ་སྤྲེལ་བྱས་་་  
པའི་ཞོར།     པོ་ཞུན་སི་ཐན་གྱིས་“སའི་གོ་ལའི་ཐོག་ཞི་བདེ་ཡུན་གཏན་ཡོང་ཐབས་བྱས་  
ཏི་མི་རྣམས་ལ་དགའ་སྤྲོ་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས།     ང་ཚོ་མར་བསྐད་དེ་ངལ་གསོ་རྒྱག་རྒྱ་  
མེད་པར་ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་འབད་བཅོན་བྱས་ཏི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་ཉིད་གྲུ་ལྷགས་ཕྱོགས་་་  
སྐྱ་གཏོང་བ་ལྟར་བདེ་ཐུག་གི་ངང་ནས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བྱུང་བ་ཞིག་དང་།     རྒྱལ་  
སྤྱིའི་གྲོས་མཐུན་དང་དམག་ཤུགས་ཉུང་འཕྲི་གཏོང་བར་བརྟན་ནས་མི་ཆང་མར་བདེ་སྐྱོད་་  
ཡོང་བ་ཞིག་དང་།     མི་རིགས་ཁག་གི་དབང་ཆ་མཐུན་དག་འདྲ་མཉམ་ཡོང་བ་ཞིག་བཅས་  
བྱེད་དགོས་”②ཞེས་བཤད་པ་རེད།

བདུན་པ།     དམག་ཤུགས་ཉུང་འཕྲི་བཅུ་ལྔ་ལ་ནས་བསྐྱེད་ཚགས་བྱས་པའི་དངུལ་དེ་  
རྗེས་སུ་ལུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་བྱུང་གི་རེད་ཅེས་ཁྲུང་མ་མེད་ཀྱི་འཆལ་  
གཏམ་འགྲེམ་སྤྲེལ་བྱས་པའི་ཞོར།     ཁའོ་ཚོ་ཅིས་ཀྱིས་“ཨོ་འུ་གླིང་རྒྱལ་པའི་དམག་འཁྲུག་  
ག་སྤྱིག་གི་ཁྲར་པོ་ཡང་དུ་བཅུང་ན་གུང་གོ་དང་།     རྒྱ་གཞིག་གི་སྐྱེད་ཆེས།     མི་གླིང་  
རྩོ་མ་སོགས་ལ་ལྷགས་ལས་འཛུགས་རྒྱུར་མ་དངུལ་སྐྱེད་ལས་མང་བ་ཞིག་ཡོང་བྱུང་གི་་་་

①     ཁའོ་ཚོ་ཅིས་ཀྱིས་བཅུ་ལྔ་ལ་པའི་«སྤྱི་ཚོགས་དམངས་གཙོའི་དང་གི་རྒྱུང་དོན་ཞོར་  
གྱི་བྱི་བ་དྲི་ལན»ཞེས་པར་གསལ།

②     ཏི་མོ་འུ་སྤྱི་ཚོགས་དམངས་གཙོའི་དང་གི་ 1912 ལོའི་ཁོ་སྐུ་ཉིས་ཅའི་འཐུས་་་  
མའི་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་དམག་ཤུགས་ཉུང་འཕྲི་གཏོང་རྒྱུའི་ཞོར་པོ་ཞུན་སི་ཐན་གྱི་་་  
གཏམ་བཤད་ལ་གསལ་ཞིང་།     «སྤྱི་ཚོགས་དམངས་གཙོའི་དང་གི་འཐུས་མའི་  
ཚོགས་ཆེན་གྱི་ལག་དེབ་(1910 ལོ་ནས་ 1913 ལོའི་བར།)»ཅེས་པའི་དཔེ་དེབ་

རེད། ལམ་ལས་དེ་ཙམ་དང་‘འཇིགས་མེད་དམག་གུ’ བཙོ་བ་གཉིས་བསྐྱར་ན་དེ་ནི་  
བཙོ་ལས་འཕེལ་རྒྱས་འགོ་བར་སྐྱེལ་འདེད་ཕྱེད་བའི་ཐད་ལ་ཕན་ཡོད་ཕྱེད་ཐབས་སྤྱད་...  
ལས་ལེགས་བ་ཞིག་རེད་”① ཅེས་བཤད་བ་རེད།

བརྒྱུད་བ། བཙོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ “ཞི་བའི་འཐབ་རྩས་” ཀྱི་དོན་དུ་  
རྩས་བཏོན་བའི་སྐོར། ཁའོ་ཙོ་ཅིས་ཀྱིས་“དབལ་ཡོན་དར་བའི་ཨོལ་སྤྱིང་གི་མི་རིགས་  
ཁག་(མེ་གོའི་མི་འང་གཅིག་པ་རེད།) གིས་རང་གི་དབལ་འཕྱོར་དང་རིག་གནས་ཀྱི་ཕྱེད་  
ཐབས་ལ་བརྟེན་ན་དམག་གུ་དང་གནམ་གུ་ལ་བརྟེན་བ་ལས་ཅིན་དུང་ས་ཁུལ་དང་ཡོན་...  
དུང་ས་ཁུལ་གྱི་ཞི་བདེ་སྤྱང་སྐྱོབ་ཕྱེད་ཐུབ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་གི་རེད་”② ཅེས་བཤད་བ་...  
རེད།

དགུ་བ། བཙོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་ཁ་ལོ་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་མནའ་  
འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་བརྟོད་བསྐྱབས་ཆེན་པོ་བྱས་པའི་སྐོར། ཁའོ་ཙོ་ཅིས་ཀྱིས་“རྒྱལ་སྤྱིའི་  
མནའ་འབྲེལ་ཡོད་བ་ཙམ་གྱིས་ཞི་བདེའི་ལས་དོན་ལ་གྲུབ་འབྲས་ལྷུབས་པོ་ཆེ་ཞིག་ཐོབ་  
ཡོད་བ་མཆོན་བ་རེད། དེ་ནི་ལས་ཁུངས་གཞན་བ་གང་ཞིག་གིས་ཀྱང་དོ་ལྷ་ཕྱེད་མི་  
ཐུབ་པའི་ཞི་བདེ་སྤྱང་སྐྱོབ་ཕྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་ཡིན་”③ ཅེས་བཤད་བ་རེད།

བརྒྱུ་བ། མེ་གོ་བཙོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་སྤྱང་  
སྐྱོབ་ཕྱེད་རྒྱའི་དེ་སྤྱང་ཁུལ་སྤེལ་བྱས་པའི་སྐོར། ཁའོ་ཙོ་ཅིས་ཀྱིས་“ད་ལྟ་མེ་གོ་ནི་  
འཛམ་གླིང་ཐོག་སྐྱོབས་འཕྱོར་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པས་དེས་རྒྱལ་སྤྱིའི་མནའ་

---

① ཁའོ་ཙོ་ཅིས་ཀྱིས་བཙུམས་པའི་«དམག་ཁྱུགས་ཉུང་འཕྱིའི་སྐོར་ཡང་བསྐྱར་...  
བཤད་བ་»ཞེས་བར་གསལ།  
② ཁའོ་ཙོ་ཅིས་ཀྱིས་བཙུམས་པའི་«རྒྱལ་སྤྱང་གི་གནད་དོན་དང་སྤྱི་ཚོགས་དམངས་  
གཙོའི་དང་»ཞེས་བར་གསལ།  
③ མཆན་②དང་མཛུངས།

འབྲེལ་གྱི་ནང་དུ་འཇུག་ཀྱི་མཁན་འབྲེལ་དང་མཉམ་དུ་དཔལ་འབྱུག་རྒྱུ་ལོག་གི་ཤིང་  
ཕྱེད་རྒྱུད་འབད་བཅོམ་བྱས་པ་ཡིན་ནམ། དེས་ཀྱི་མཁན་འབྲེལ་དེ་འགྲམ་རྒྱུ་མེད་  
པ་ཞིག་ཤིང་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་རེད་” ① ཅེས་བཤད་པ་རེད།

ལེ་ཉིན་གྱིས་འཛམ་པ་མེད་པར་ཁོང་ཆོ་ཅིས་ལ་སོགས་པའི་མི་རྣམས་ཀྱི་གནོད་པ་  
 ལྷུག་པོ་བ་དེ་ཐེངས་འདོན་མཛད་པ་རེད། ལེ་ཉིན་གྱིས་རྒྱལ་ཁྱི་གཉིས་པའི་བཟོ་བཅས་  
 རིང་ལུགས་པའི་ཞི་བདེ་རིང་ལུགས་ནི་“མི་དམངས་རྣམས་ལྟོ་བདེ་པོ་བཟོ་བྱབས་སྤྱི་  
 རང་། ལྷན་ཆད་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་སྤྱི་དགུང་གིས་བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དམག་ཆེན་  
 གྱུད་སྐབས་མང་ཆོགས་ལ་མགོ་གནོན་གྱུད་བདེ་ཡོང་བའི་བྱབས་སྤྱིས་སྤྱི་ལས་གཞན་...  
 གང་ཡང་མིན་”(«ལེ་ཉིན་གྱི་གསུང་འབུམ་»དེའི་ 23 པའི་སོག་ལྷོ་ 237 པར་འཁོད་  
 ཡོད།)ཞེས་སྟོན་གནད་མཛད་པ་རེད།

མི་5་ཡིན་གྱིས་“སྤྱི་ཚོགས་དམངས་གཙོའི་5འ་ནི་བཟོ་བའི་གལ་རིམ་གྱི་ནང་དུ་”  
 བཅོམ་ཀྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཞི་བདེའི་རིང་ལུགས་འབྲེལ་སྤེལ་ཤེད་མཁན་གཙོ་ཆེ་བ་ཞིག་རེད།  
 ཡང་བསྐྱར་བཤད་ན་དཔལ་འབྱུག་གསར་བ་སྟོང་རྒྱུ་ལྷི་ཤ་སྤྱི་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་ནང་  
 རྟེན་ལ་ཐེ་གཏོགས་ཤེད་རྒྱུ་འི་ཐད་ལ་དེ་ནི་བཟོ་བའི་གལ་རིམ་ནང་གི་མ་རྩའི་རིང་ལུགས་”  
 ཀྱི་ཀ་སྟོར་གནད་ཆེ་བ་ཏུ་བུ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་ནི་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་”(«མི་5་ཡིན་གྱི་……  
 གསུང་འབུམ་»དེ་བ་ 11 པའི་ཤོག་ལྗང་ 174 པར་འཁོད་ཡོད།)ཅེས་སྟོན་གནད་མཛད་”  
 བ་རེད།

[illegible]

① ཁའོ་མོ་ཅིས་ཀྱིས་བརྒྱུ་བའི་«ཕྱི་མོགས་དྲུག་པ་དང་དམག་འབྲུག་»  
ཅིས་བརྒྱུ་གསུམ།

ཉམ་ཆུལ་དེ་གསར་དུ་བརྒྱན་པ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཀུལ་སྤྱི་གཉིས་པའི་བཟོ་བཅས་་་་  
རིང་ལུགས་ཀྱི་པར་བཟུས་བྱས་པ་ཞིག་རང་ཡིན་པ་ཤེས་བྱུང་གི་རེད།

མིའི་རིགས་ཀྱི་མདུན་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་དམག་འཁྲུག་དང་ཞི་བདེ་འོ་སྐྱོར་གྱི་་་་་  
གནད་དོན་དེའི་ཐད་ལ་ཉོ་ལུ་ཞུ་ནི་པོ་ཨེན་སི་ཐན་དང་། ཁའོ་ཆོ་ཅིས་ཀྱི་ཆེས་སུ་  
འབྲང་གི་ཡོད་པ་རེད། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཉམས་སྤྱོད་གི་ཐོག་ནས་འགྲོ་ལམ་དེ་ནི་འཛམ་གླིང་ཞི་  
བདེ་ལ་གནོད་པ་ཏེ་ཅང་ཆེ་བའི་འགྲོ་ལམ་ཞིག་ཡིན་པའི་ར་སྤྱོད་གསལ་པོ་བྱུང་ཡོད།

རྒྱལ་པོ་ལུན་པའི་སྐོ་ནས་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་སྤྱང་སྤྱོད་དང་འཛམ་གླིང་དམག་་་་  
འཁྲུག་གསར་པ་སྐོན་འགོག་ཤེད་ཆེད་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་་་་་་  
ལུགས་པ་དང་། འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་ཞི་བདེར་དགའ་བའི་མི་དམངས་རྣམས་ཀྱིས་ཉོ་  
ལུ་ཞུ་རྒྱའི་ལས་སྤྱོད་ཀྱི་ནོར་འཁྲུག་ཅན་དེར་བཀག་འགོག་དང་ངོ་སྐོར་མི་ཤེད་ཐབས་  
མེད་ཅིག་ཡིན།

## མགོ་སྐྱོར་གཏོང་ཐབས་ཆེ་ཤོས་ཅིག

འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་ཐབས་ཆེ་ཤོས་ནི་འཛམ་གླིང་གི་ཞི་བདེ་འོ་  
དག་པོ་གཙོ་པོ་དེ་ཞི་བདེར་དགའ་བའི་ལྷའི་པོ་ཉེ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ལས་ལྷག་པ་  
ཞིག་མེད།

འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་ཆེས་སུ་མེ་མོ་བཅན་ཀུལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་ཉོ་  
གོ་དང་། དབྱིས་ཏེ་ལིས། རི་པིན་བཅས་ཀུལ་ཁབ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པའི་ཆབ་བྱས་  
ཏེ་འཛམ་གླིང་ཡོངས་སུ་སྤར་བྱུང་མ་ཕྱིང་བའི་བཅན་ཀུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་འཇུགས་རྒྱུ་དེ་  
ངན་བཅངས་པ་རེད། མེ་མོ་བཅན་ཀུལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་  
འཛིན་པའི་“སའི་གོ་ལ་རིལ་པོའི་འཐབ་རྒྱས་”ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། མེ་མོ་  
དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་དཔུང་ཁག་བར་གྱི་དབར་དབྲག་ས་ཁུལ་རྣམས་ལ་བཅན་འཇུག་  
དང་ཁ་ལོ་སྤྱོད་རྒྱུ་དང་། གཉེན་གཞི་ཕྱིང་མཁན་མི་དམངས་དང་གཉེན་གཞི་ཕྱིང་

ལམན་མི་རིགས་ཀྱི་གསར་བརྗེ་འཛུགས་སྐབས་ཤེད་རྒྱུ་མ་ཟད། རི་ནས་མོ་མ་གང་  
མདུན་སྒྲོམ་གྱིས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཙུ་མེད་དུ་བཤད་ནས་འཛུགས་སྐྱོང་རིལ་  
པོ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་དབང་ལོག་དུ་འཇུག་རྒྱུ་དེ་ཡིན།

འཛུགས་སྐྱོང་དབང་ལོག་དུ་བསྐྱུ་རྒྱུ་ཉམ་སེམས་དེ་རིགས་མངོན་དུ་གྱུར་ཆེད་...  
འཛུགས་སྐྱོང་དམག་ཆེན་གཉིས་པ་མཇུག་འབྲེལ་རྗེས་ཀྱི་ཨ་བཙུང་བརྒྱུད་ཀྱི་རིང་ལ་མེ་གོ་...  
བཙུན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་འཛུགས་སྐྱོང་ཐོག་གི་ས་ཁུལ་ཁག་དུ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་བཙན་...  
འཇུག་གི་དམག་འབྲུག་དང་གསར་བརྗེ་རྩོམ་གྱི་དྲུག་པོའི་ཐེ་གཏོགས་ཤེད་ཀྱི་ཨ་བཙུང་...  
པར་མ་ཟད། རྒྱུར་བཙུན་གྱི་སྒོ་ནས་འཛུགས་སྐྱོང་དམག་འབྲུག་གསར་བ་སྤོང་རྒྱུ་གྲ་  
རྒྱུག་ཀྱང་ཤེད་ཀྱི་ཨ་བཙུང་པ་རེད།

བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ནི་སྤར་ནས་ད་བར་དེང་སྐབས་ཀྱི་དམག་འབྲུག་གི་འཁྲུང་...  
ཁྲུངས་ཡིན་པ་དང་། དེང་སྐབས་ཀྱི་བཙན་འཇུག་དང་དམག་འབྲུག་གི་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྷན་གཅི་  
པོ་ནི་མེ་གོ་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཡིན་པ་དོན་དངོས་ཐོག་ནས་ཉ་ཅང་གསལ་པོར་...  
མངོན་ཡོད། གནད་དོན་དེ་ 1957 ལོའི་བསྐྱགས་གདམ་དང་ 1960 ལོའི་གསལ་  
བསྐྱགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཆོག་ཐག་བཙན་ནས་གསལ་པོར་བཤད་ཡོད།

ཡིན་ན་ཡང་སྤུ་གྲུང་གི་འགོ་བློད་པའི་བསམ་པར་མེ་གོ་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་  
ཀྱི་མཚན་ཤེད་མི་སྤྲུལ་གཅི་པོ་ནི་ཞི་བདེར་དགའ་མཁན་ཞིག་ཡིན་སྟེ་ཞིང་། ཁོ་  
ཚོས་རིག་པ་དྲངས་སངས་སངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གནས་རྒྱལ་ལ་ཆོད་དཔག་ཤེད་ཐུབ་པའི་“སྒོ་  
རིག་གསལ་པོ་”ཡོད་མཁན་གསལ་ཤིག་ཐོན་ཐུང་ཞེས་བཤད་པ་རེད། “སྒོ་རིག་གསལ་  
པོ་”ཡོད་མཁན་གསལ་ཤིག་ཅེས་པའི་མཚན་ཤེད་མི་སྤྲུལ་ནི་ཨ་ལེ་སེན་ཏེ་ཤེད་དང་ཁོ་ཉིས་  
ཉིས་གཉིས་རེད།

རྩ་ལུང་ལྟར་རྒྱས་ཨ་ལེ་སེན་ཏེ་ཤེད་ལ་བརྟེན་རྒྱུ་ཤེད་སྐབས་“ཁོ་ནི་ཁོ་པའི་...  
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་དམངས་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་ཐད་དེ་ཐོབ་པ་ཞིག་རེད”ཅེས་དང་། “བསམ་  
པ་ནས་དག་གི་སྒོ་ནས་ཞི་བདེ་ཡོང་རེ་ཤེད་པ་”དང་། “ང་ཚོ་དང་འདྲ་བར་ཞི་བདེ་



ཡུང་རྒྱུ་གྱི་རྟོན་དུ་སེམས་ཁྲུང་ཤེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད་”ཅེས་བཤད་པ་རེད།

ད་ལྟ་ནི་ལུ་ཁྲོ་ལྟོ་སྤྱོད་ལྷན་ཁྲུང་ཁོ་ཉིས་ཉིས་ལ་བརྟེན་དུ་བྱས་ནས་ཁོ་ནི་མཉེ་སེན་ཏེ་ཁྲོ་ལས་ཀྱང་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་ཡུང་རྒྱུ་ཤེད་རྒྱུ་ལས་འགན་འཁུར་བུ་བ་... ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། “ཞི་བདེ་ཡུང་རྒྱུ་ཤེད་པའི་ཐད་ལ་སེམས་ཁྲུང་ཤེད་རྒྱུ་ནི་རྣམ་འགྱུར་རྟོན་གྱི་ཡོད་པ་རེད་”ཅེས་དང་། ཁོ་ལ་“སའི་གོ་ལའི་ཐོག་གི་ཞི་བདེའི་འཆོ་བ་དང་གསར་བསྐྱུན་གྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་ངལ་རྩོད་ཤེད་ཐུབ་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཡིད་རྟོན་དུང་... བཞིག་ཡོང་བའི་འགན་ལེན་ཤེད་རྒྱུ་”ཅེས་བྱས་ཆོག་པ་འདྲུག་ཅེས་བཤད་པ་རེད།

རྒྱུ་གཏམ་འགྲེམ་སྒྲེལ་དང་བཅས་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ལ་མཛེས་རྒྱན་སྒྲིམ་པའི་ཐད་ལ་ནི་ལུ་ཁྲོ་ལྟོ་སྤྱོད་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་གཉིས་པའི་བཟོ་བཅས་རིང་ལུགས་པ་དང་འདྲ་བར་ལུགས་ཆེན་པོ་རྒྱལ་མཁན་ཞིག་རེད།

ལུ་གུང་གྱང་དུང་གི་ཁོ་མ་བསྐྱུགས་ཡི་གའི་ནང་དུ་ཁོ་ཆོའི་རྒྱུ་གཏམ་དེ་... རིགས་ལ་ཡིད་མཐུན་མི་ཤེད་པའི་མི་རྣམས་ལ་“འཕྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱི་སྤྱི་བཞུང་མཐའ་དག་ལས་རྟོན་ཡོད་ཆད་ཀྱི་ཐོག་དུ་ཁྱོད་རིག་མི་གསལ་བཞིག་དུ་གྱུར་ཟེན་པའི་ངོས་འཛིན་... དངོས་འབྱེལ་ཤེད་གྱི་ཡོད་དམ་”ཞེས་པའི་ནན་འདྲི་ཞིག་བརྟོན་པ་རེད།

ཤོད་ཚུལ་དེར་བཞུས་ན་ཁོ་ཆོས་མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱན་ལྡན་གྱི་... སེམས་བྱ་ལའང་མ་བརྩིས་པ་ཏེ་ཅང་གསལ་པོ་རེད། གང་ཡིན་ཞེ་ན་གྲལ་རིམ་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ནང་དུ་གྲལ་རིམ་ལས་འདས་པའི་ཁྱོད་རིག་གསལ་པོ་ནི་གདན་ནས་མེད། འཕྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་ལ་འཕྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་ཁྱོད་རིག་གསལ་པོ་ཞིག་ཡོད་ལ། འཕྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་ལ་འཕྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱི་ཁྱོད་རིག་གསལ་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། ཁྱོད་རིག་གསལ་པོ་ཟེར་བ་དེ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་གྲལ་རིམ་གྱི་རྩ་བའི་ཁྲི་ཡན་གཞིར་བཟུང་ནས་སྤྱི་དུས་གདན་འཕེབས་ཤེད་མཁས་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་གྲལ་རིམ་གྱི་རྩ་བའི་ལངས་ཕྱོགས་ལ་གཞིགས་ཏེ་བྱ་བ་ཤེད་མཁས་པ་དེ་ལ་ཟེར་བ་རེད། ཁོ་ཉིས་ཉིས་གྲས་ཀྱི་ཁྱོད་རིག་གསལ་པོ་དེ་ནི་མེ་གོའི་སྐྱེས་ལྟེན་འཕྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱི་རྩ་བའི་ཁྲི་ཡན་གཞིགས་ནས་བྱ་བ་ཤེད་